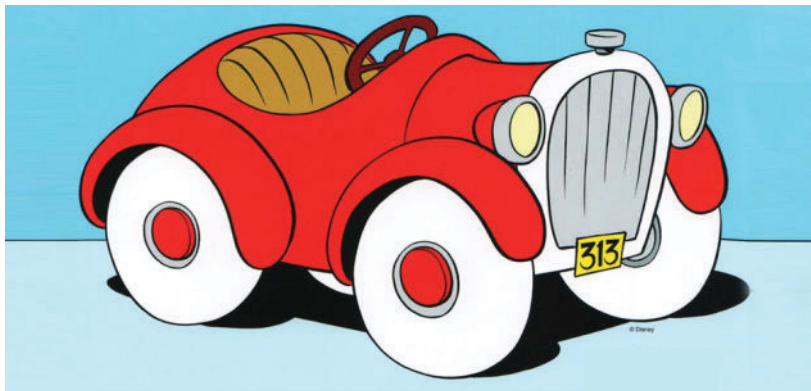

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativimmat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Kysymys olemisesta on kaikkein perustavin metafysiikan kysymys. Jo esisokraatikot kysyivät, onko maailma ykseys vai moneus. Nykyään puhutaan monismista ja pluralismista. Esittele monismia ja pluralismia koskevia filosofisia argumentteja ja arvioi perustellen näiden argumenttien pätevyyttä.
2. Välttämättömyys rajoittaa vapautta. Välttämättömyyttä on monenlaista, ja käsitettä käytetään eri tavoin. Kuvaa kolmea laadultaan erilaista välttämättömyyttä, jotka voivat rajoittaa vapautta. Anna myös esimerkki kustakin lajista.
3. Moraalifilosofiassa kytketään usein oikeudet ja velvollisuudet toisiinsa. Voiko eläimillä olla oikeuksia, jos niillä ei ole velvollisuuksia?
4. Etiikan peruskäsitteisiin kuuluu hyvyys, joka on kuitenkin monimerkityksinen käsite. Hyvä ihminen ja hyvä taiteilija ilmentävät hyvyyden kahta eri lajia. Mitä hyvyyden lajeja on olemassa? Anna esimerkkejä ja kuvaa, miten hyvyyden lajit eroavat toisistaan.
5. Onko totta, että Aku Ankan auton rekisterinumero on 313? Arvioi, onko fiktiivisellä eli seipiteisellä väitteellä totuusarvoa.

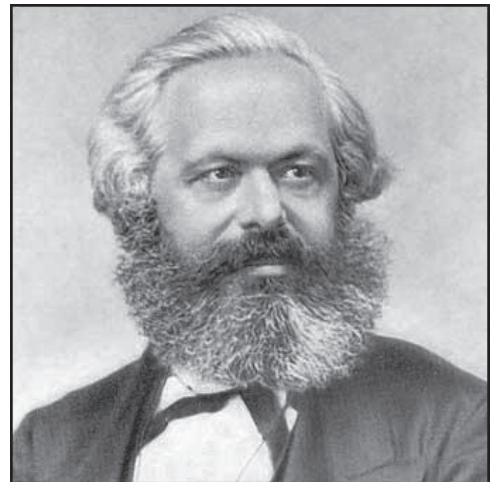

<<http://jalopnik.com>>. Luettu 13.10.2014.

6. Seuraavissa argumenteissa premissien oletetaan pätevän. Selvitä ehtolauseen loogisia totuus-
ehtoja ja perustele sen perusteella päätelmän looginen pätevyys tai pätemättömyys kohdissa
a ja b.
- a) 1. Jos kuu on juustoa, minä olen sammakko.
2. Minä en ole sammakko.
Siis: kuu ei ole juustoa.
- b) 1. Jos kuu on juustoa, minä olen sammakko.
2. Kuu ei ole juustoa.
Siis: minä en ole sammakko.
7. Marx esittää alla olevassa katkelmassa käsityksen yhteiskunnan rakenteesta ja toiminta-
periaatteista.
- a) Mistä vallankumoukset katkelman mukaan johtuvat? (2 p.)
- b) Jos Marxin näkemys pitää paikkansa, millaisia ohjeita siitä seuraa poliittiselle toiminnalle?
(4 p.)

Elämänsä yhteiskunnallisessa tuotannossa ihmiset ovat tiettyjen välttämättömien, heidän tahdostaan riippumattomien suhteiden, tuotantosuhteiden alaisia ja nämä vastaavat heidän aineellisten tuotantovoimiensa tiettyä kehitysastetta. Näiden tuotantosuhteiden kokonaisuus muodostaa yhteiskunnan taloudellisen rakenteen, sen reaali-perustan, jolle kohoaa oikeudellinen ja poliittinen ylä rakenne, ja tätä päällysrakennetta vastaavat tietyt yhteiskunnallisen tietoisuuden muodot. Aineellisen elämän tuotantotapa on määräävä yhteiskunnalliselle, poliittiselle ja henkiselle elämänprosessille yleensäkin. Ihmisten tajunta ei määrää heidän olemistaan, vaan päinvastoin heidän yhteiskunnallinen olemisensa määrää heidän tajuntansa. Yhteiskunnan aineelliset tuotantovoimat joutuvat tiettyssä kehitysvaiheessaan ristiriitaan siihenastisten tuotantosuhteiden kanssa – tai omistussuhteiden, mikä on vain oikeudellinen ilmaus samalle asialle. Tähän asti tuotantovoimat ovat pysytelleet näiden vallitsevien tuotantosuhteiden puitteissa. Tuotantovoimien kehitysmuodoista nämä suhteet muuttuvat niiden kahleiksi. Seuraa yhteiskunnallisen vallankumouksen aikakausi. Taloudellisen perustan muuttuessa mullistuu koko valtaisa päällysrakenne hitaammin tai nopeammin. Tarkasteltaessa tällaisia mullistuksia on aina erotettava aineelliset, luonnontieteellisen tarkasti havaittavat mullistukset taloudellisissa tuotantoehtoissa mullistuksista oikeudellisissa, poliittisissa, uskonnollisissa, taiteellisissa tai filosofisissa, lyhyesti sanoen ideologisissa muodoissa, joissa ihmiset tiedostavat tämän ristiriidan ja vievät sen taistellen ratkaisuun.

Karl Marx: *Kansantaloustieteen arvostelua*
(1859, suom. Antero Tiisanen)

<<http://spartacus-educational.com>>.

Luettu 13.10.2014.

8. Ranskalainen anarkistifilosofi Pierre-Joseph Proudhon (1809–1865) väitti, että kaikki omaisuus on varkautta. Nykyään monet libertaristit väittävät, että verotus on varkautta.
- Miten yksityisomistus on oikeutettavissa?
  - Miten verotus on oikeutettavissa?
  - Uhkaako verotus yksityistä omistusoikeutta?

Pierre-Joseph Proudhon. Muotokuvan maalannut Gustave Courbet, 1865.
<<http://en.wikipedia.org>>. Luettu 20.10.2014.

- +9. Tieteiden maailma on laaja ja moninainen. Kaikki tieteet eivät ole filosofisesti katsoen samanlaisia, vaan niiden välillä on periaatteellisia eroja. Tieteenfilosofiassa puhutaan kausaalisesta ja teleologisesta selittämisestä. Puhutaan myös lainomaisia yhteyksiä etsivistä sekä kuvailevista ja tulkitsevista tieteistä.
- Miten kausaalinen ja teleologinen selittäminen eroavat toisistaan?
  - Anna esimerkkejä lainomaisia yhteyksiä etsivistä sekä kuvailevista ja tulkitsevista tieteistä.
  - Kuvaile edellä mainittujen selitysten ja tieteenalojen yhteyksiä. Valaise esimerkein.

- +10. Simone de Beauvoir kirjoitti: ”Naiseksi ei synnytä, naiseksi tullaan.” Pohdi biologisten ominaisuuksien, sosiaalisten odotusten ja henkilökohtaisten valintojen vaikutusta sukupuoli-identiteettiin.

<<http://www.doctormacro.com>>; <<http://en.wikipedia.org>>.

Luettu 13.10.2014.